

8.2.19 Българската литературна критика в профили и поколения **Bulgarian literary critics in profiles and generations**

Лектор:

Доц. д-р Александра Антонова

Институт за литература при БАН

Тел.: 0888692499

Имейл: aantonova@ilit.bas.bg

Хорариум:

30 лекционни часа

Анотация:

Курсът е разработен на основата на изследванията, проведени по проект „Дигитална библиотека „Българска литературна критика“ (с ФНИ дог. № КП-06-ОПР 05/11 от 17.12.2018), който си постави за цел да проучи публикационното и архивно наследство на 20 емблематични български литературни критици от различни поколения: Александър Балабанов, Боян Ничев, Боян Пенев, Васил Пундев, Георги Константинов, Георги Цанев, Димитър Б. Митов, Ефрем Каранфилов, Здравко Петров, Иван Мешеков, Константин Гълъбов, Кръстьо Куюмджиев, Малчо Николов, Минко Николов, Петко Росен, Спиридон Казанджиев, Стоян Каролев, Тодор Боров, Тончо Жечев, Цветан Минков.

Програмата на лекционния курс ще обедини тематично профилите на литературните критици, разработени по проекта в три основни направления: публикации ОТ представяния автор (в това число книги и текстове в периодика и сборници), архивни материали на автора и публикации ЗА автора. Темите, върху които ще бъдат разработени лекционните часове, ще дефинират функционалното поле на литературната критика, като потърсят взаимодействията между литературната критика и литературната история, мемоаристиката, есеистиката. Лекциите ще разглеждат основни жанрове в литературнокритическото писане – литературния портрет, рецензията и прегледа, литературнокритическата статия, литературнокритическото есе и др. Курсът ще засегне още влиянията на социокултурните контексти, политиката, философията, психологията, естетиката, ще представи критиците и като писатели, общественици, издатели, преводачи, ще проектира поколенчески пресичания и взаимодействия. Важен акцент в курса ще бъдат авторефлексията на литературната критика и взаимната критическа интерпретация на авторите отново в поколения, създаването на особен метакритически език. На архивното наследство на критиците от програмата на курса ще бъде обърнато внимание в двете заключителни лекции.

Annotation

The course is developed on the basis of the research carried out under the “Bulgarian Literary Critics” Digital Library” project (with NSF, contract No. КП-06-ОПР 05/11 of 17.12.2018), which set itself the goal of studying the publication and archival heritage of 20 emblematic

Bulgarian literary critics from different generations: Alexander Balabanov, Boyan Nichev, Boyan Penev, Vasil Pundev, Georgi Konstantinov, Georgi Tsanev, Dimitar B. Mitov, Efrem Karanfilov, Zdravko Petrov, Ivan Meshkov, Konstantin Galabov, Krastyo Kuyumdzhiev, Malcho Nikolov, Minko Nikolov, Petko Rosen, Spiridon Kazandzhiev, Stoyan Karolev, Todor Borov, Toncho Zhechev, Tsvetan Minkov.

The program of the lecture course will thematically unite the profiles of the literary critics developed in three main directions: publications BY the author (including books and texts in periodicals, anthologies and collective works), archival materials of the author and publications ABOUT the author. The topics on which the lectures will be developed will define the functional field of literary critics by looking for interactions between literary critics and literary history, memoirs, essay writing. The lectures will examine major genres in literary critical writing – the literary portrait, the review, the literary critical article, the literary critical essay, etc. The course will also touch upon the influences of socio-cultural contexts, politics, philosophy, psychology, aesthetics, will introduce critics as writers, publishers, translators, will project generational interactions. An important emphasis of the course will be the self-reflection of literary critics and the mutual critical interpretation of authors also in generations, the creation of a special, meta-critical, language. The archival legacy of the authors will be reviewed in the two concluding lectures.

ПРОГРАМА:

1. Уводна лекция. Полета на литературната критика. Литературна критика, литературна история, канон (Боян Пенев, Васил Пундев, Малчо Николов, Георги Константинов, Георги Цанев, Боян Ничев и др.)
2. Литературна критика и компаративистика (Боян Пенев, Боян Ничев)
3. Литературнокритическият портрет (Боян Ничев, Боян Пенев, Васил Пундев, Георги Константинов, Георги Цанев, Здравко Петров, Иван Мешеков, Кръстьо Куюмджиев, Минко Николов и др.)
4. Литературнокритическата статия (Боян Ничев, Боян Пенев, Васил Пундев, Здравко Петров, Иван Мешеков, Константин Гълъбов, Кръстьо Куюмджиев, Спиридон Казанджиев, Тодор Боров, Тончо Жечев и др.)
5. Литературнокритическата рецензия и преглед (Васил Пундев, Георги Цанев, Георги Константинов, Здравко Петров, Константин Гълъбов, Кръстьо Куюмджиев, Малчо Николов, Минко Николов, Петко Росен, Тончо Жечев, Цветан Минков и др.)
6. Литературна критика и есеистика, литературнокритическото есе (Ефрем Каранфилов, Здравко Петров, Иван Мешеков, Константин Гълъбов, Тончо Жечев, Кръстьо Куюмджиев, Спиридон Казанджиев и др.)
7. Литературна критика и мемоаристика (Георги Цанев, Ефрем Каранфилов, Константин Гълъбов, Петко Росен, Стоян Каролев, Тончо Жечев и др.)

8. Критици белетристи и поети (Константин Гълъбов, Петко Росен, Стоян Каролев, Цветан Минков), критици преводачи (Александър Балабанов и др.)
9. Критици театрали (Александър Балабанов, Васил Пундев, Димитър Б. Митов, Цветан Минков и др.)
10. Критици издатели (Александър Балабанов, Димитър Б. Митов, Тодор Боров, Георги Цанев, Тончо Жечев и др.)
11. Литературната критика за себе си (Константин Гълъбов, Георги Цанев, Минко Николов, Тончо Жечев, Здравко Петров, Кръстьо Куюмджиев, Ефрем Каранфилов и др.)
12. Взаимни критически проекции (Васил Пундев, Здравко Петров, Минко Николов и др.)
13. Съвременни изследвания върху литературните критици
14. Архивното наследство на българските литературни критици – I част
15. Архивното наследство на българските литературни критици – II част

БИБЛИОГРАФИЯ

Избрана библиография ОТ авторите

Балабанов, А. Студии, статии, рецензии, спомени : [Т.] 1 / Под ред. [с предг.] на Тодор Боров. – София : Бълг. писател, 1973, 692 с.

Балабанов, А. Студии, статии, пътеписи, писма : [Т.] 2: – София : Бълг. писател, 1973, 671 с.

Боров, Т. Избрани страници / Състав. и науч. ред. Татяна Янакиева. – София : Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2009, 676 с.

Гълъбов, К. Орнаменти : Филос. и лит. есета. – [София] : Хемус, 1934, 227 с.

Гълъбов, К. Гологанада : Хуморист. роман. – София : Бълг. книга, 1943, 479 с.

Жечев, Т. Българският Великден или страстите български : [Истор.-докум. очерци]. – София : Нар. младеж, 1975, 287 с.

Жечев, Т. Избрани произведения : Т.2. – София: Бълг. писател, 1989, 407 с.

Казанджиев, Сп. Среци и разговори с Йордан Йовков. – София : Наука и изкуство, 1960. – 100 с.

Казанджиев, Сп. Есета ; Из архива / Състав. Анани Стойнев, Дарина Илиева. – София : Акад. изд. Проф. Марин Дринов, 1999. – 327 с. – (Поредица Българска философия и култура)

Каранфилов, Е. Българи. – София : Нар. младеж, 1968–1975.

- Каранфилов, Е.** Корените и колелата : [Есеистика]. – Пловдив : Хр. Г. Данов, 1977, 259 с.
- Каранфилов, Е.** Избрано / Състав. Ефрем Ефремов. – София : Плеяда, 1999, 432 с.
- Каролев, С.** Жрецът воин [Пенчо Славейков] : [Моногр.] : Т. 1–2. – София : Наука и изкуство, 1976. – 280 с. ; 334 с.
- Каролев, С.** Мигове от течащото време : Спомени и наблюдения : Кн. 1–2. 2001–2004.
- Константинов, Г.** Нова българска литература : От Паисий Хилендарски до наши дни : Ч. 1–2. – София : Хемус, 1943.
- Константинов, Г.** Моето поколение в литературата 1917–1967 : [Сб. лит.-крит. статии]. – София : Бълг. писател, 1967, 412 с. [Ч. 2.]. Моето поколение в литературата: [Сборник лит.-крит. статии]. – София : Бълг. писател, 1970, 336 с.
- Куюмджиев, Кр.** Събрани съчинения. Т. 1. – София: 2002, 309 с.
- Мешеков, Ив.** Есета, статии, студии, рецензии / Състав. [с предг.] Симеон Султанов. – София : Бълг. писател, 1989, 823 с.
- Минков, Цв.** Начало на българската поезия : Избрани произведения с уводни и животописни бележки. – София : Факел, 1937, 80 с.
- Митов, Д.Б.** Белетристи : А. Страшимиров ; Елин Пелин ; Йордан Йовков. – София : Вазова задруга, 1939, 143 с.
- Митов, Д.Б.** Театрални вечери. – София: Наука и изкуство, 1974, 362 с.
- Николов, Малчо.** История на българската литература от Петко Славейков до Втората световна война . – София : Хемус, 1941, 503 с.
- Николов, Малчо.** Златорожки страници / Състав., ред., предг. Надежда Александрова. – София : НБУ, 2013, 484 с.
- Николов, Минко.** Избрани произведения : В два тома / Под ред. на Георги Цанев и др. Предг. от Георги Цанев. – София : Бълг. писател, 1968.
- Ничев, Б.** Критика и литературна история : [Очерци]. – София : Бълг. писател, 1980, 383 с.
- Ничев, Б.** Съвременният български роман : Към историята и теорията на епичното в съвременната българска художествена проза. – София : Бълг. писател, 1978, 524 с.
- Пенев, Б.** История на новата българска литература : Т. 1– 4 / Боян Пенев ; Под ред. на Борис Йоцов. – София : М-вото на нар. просвещение, 1930–1936.
- Пенев, Б.** Студии, статии, есета / Под ред. на [с предг. от] Иван Радев. – София : Бълг. писател, 1985, 675 с.
- Петко Росен.** Съчинения : В 10 тома. 2011–2013. Т. 1. Сурвакници : литературна критика 1923-1943 г. 2011. –336 с.; Т. 7. Литературни етюди. 2012, 338 с.; Т. 8. Литературни портрети. 2012, 244 с.; Т. 9. Очерци и пътеписи. 2013, 508 с.
- Петров, С.** Критици : [Очерци]. – София : Бълг. писател, 1988, 365 с.
- Петров, З.** Поети : [Очерци]. – София : Бълг. писател, 1988, 308 с.
- Петров, З.** Изкуството на критика / Подб., състав., [предг.] Мариана Годорова. – София: Карина М, 2003, 219 с.
- Пундев, В.** Периодически печат преди Освобождението : Ч. 1–2. – София : М-во на нар. просвещение, 1927–1930.
- Пундев, В.** Днешната българска лирика. – София : Ив. Г. Игнатов и синове, [1929] – 163 с.

Цанев, Г. Страници от историята на българската литература : В 4 т. – София : Наука и изкуство, 1967–1975.

Цанев, Георги. Книга за критиката : [Статии и лит. изследвания] . – София, 1980,

Избрана библиография ЗА авторите

Велкова-Гайдаржиева, А. Васил Пундев и българската литература. История, критика, класика. – Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2006, 454 с.

Велкова-Гайдаржиева, А. Иван Мешеков или достойнията и зрелостта на литературната критика. – Велико Търново: ДАР-РХ, 2012, 431 с.

Йорданов, А. Самотен и достоен : проф. д-р Константин Гълъбов – живот, творчество, идеи. Под ред. на Елка Константинова, Елка Трайкова. – София : Век 21-прес, 2012, 413 с.

Ничев, Д. Ефрем Каранфилов : [Разговори и беседи] / Драган Ничев. – София : Наука и изкуство, 1985, 202 с.

Радев, Ив. Критическа вечерня. – София : Български писател, 1990, 300 с.

Тодорова, М. Кръстьо Куюмджиев в българската литература. – София : Елгатех, 2003, 208 с.

Сборници

Александър Балабанов : Из един живот 1898 – 1934 : [Сборник] по случай 35 год. лит., общ. и науч. дейност. София, 1934 (София : Държ. печ.), 595 с.

Боян Пенев – нови изследвания : 120 г. от рождението му / Ред. кол. Иван Сарандев и др. Пловдив : ИК Компас П, 2003 ([Пловдив : Автопринт]) 176 с.

Вечните страсти български : Почит към Тончо Жечев / Състав., ред. Магда Карабелова и др. – София : ИЦ „Боян Пенев“ : Корпорация Развитие КДА, 2004, 600 с.

В чест на 80-годишнината на проф. Тодор Боров : [сборник статии]. Съставител Татяна Янакиева. Ред. кол. Петър Динеков ... [и др.]. – София : БАН, 1985, 391 с.

Литературна традиция и съвременност. В памет на акад. Георги Цанев. Съставител Мариана Тодорова. – София: БАН, 1991, 232 с.

Под знака на европейските културни диалози : В памет на проф. Боян Ничев / Ред. кол. Христина Балабанова и др. – София : Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2007, 496 с.